

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 30 november 2023
(OR. en)

16230/23

COH 93

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad

d.d.: 30 november 2023

aan: de delegaties

nr. vorig doc.: 15523/23

Betreft: De toekomst van het cohesiebeleid

- Conclusies van de Raad (30 november 2023)

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over de toekomst van het cohesiebeleid, die de Raad (Algemene Zaken/Cohesie) tijdens zijn 3910e zitting op 30 november 2023 heeft aangenomen.

Conclusies van de Raad over de toekomst van het cohesiebeleid

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

1. HERINNERT aan zijn conclusies van juni 2022 over de mededeling over het 8e cohesie-verslag “Naar cohesie in Europa in 2050” en zijn conclusies van november 2022 over het cohesiebeleid;
- 2) IS INGENOMEN met het feit dat het cohesiebeleid van begin af aan een fundamentele pijler van het EU-integratieproces is dat convergentie tussen en binnen de lidstaten mogelijk maakt, het welzijn en de levenskwaliteit van de burgers verbetert en bijdraagt tot een gelijk speelveld op de eengemaakte markt;
3. BENADRUKT dat het cohesiebeleid een belangrijke pijler van de EU moet blijven en daartoe als enige doel moet behouden de harmonieuze ontwikkeling van de Unie in haar geheel te bevorderen en de economische, sociale en territoriale samenhang ervan te vergroten, en daarnaast de verschillen tussen de ontwikkelingsniveaus van de verschillende regio's en de achterstand van de minst begunstigde regio's te verkleinen;

Wat die regio's betreft moet speciale aandacht uitgaan naar plattelandsgebieden, gebieden die een industriële overgang doormaken en regio's die kampen met ernstige en permanente natuurlijke of demografische belemmeringen, zoals de meest noordelijke regio's, met een zeer geringe bevolkingsdichtheid, alsmede insulaire, transnationale en berggebieden;

4. BENADRUKT dat het cohesiebeleid een beleid is voor alle regio's van de EU, maar dat er meer gerichte, aanpasbare steun moet worden gewaarborgd voor met name minder ontwikkelde regio's, die nog steeds te maken hebben met structurele uitdagingen, die nog worden verergerd door de vele asymmetrische schokken van de recente crises, terwijl zij nog steeds een gebrekkige basisinfrastructuur en toegang tot diensten hebben;

5. IS ZICH BEWUST van de specifieke kenmerken van de ultraperifere gebieden, met name hun structurele economische en sociale situatie, die wordt verergerd door hun afgelegen ligging, insulaire karakter, kleine oppervlakte, problematische topografie en moeilijk klimaat, natuurrampen en economische afhankelijkheid, waardoor de nieuwe risico's en ongelijkheden die de territoriale cohesie van de EU als geheel kunnen aantasten, toenemen. VERZOEKT de Commissie ten volle gebruik te maken van de mogelijkheden die worden geboden door artikel 349 van het Verdrag, en de effecten van haar toekomstige wetgevingsvoorstellen op de ultraperifere gebieden systematisch op te nemen als specifiek en gericht criterium in de effectbeoordelingen;
6. GEEFT ZICH REKENSCHAP van de regio's die kampen met ernstige en permanente natuurlijke of demografische belemmeringen, zoals de meest noordelijke regio's met een zeer geringe bevolkingsdichtheid en insulaire, transnationale en bergachtige gebieden, en dat deze regio's specifieke maatregelen nodig hebben om deze beperkingen te compenseren;
7. ERKENT dat er, ondanks de steun vanuit het cohesiebeleid, een aantal regio's zijn die in een zogeheten ontwikkelingsval verkeren of daarin terecht dreigen te komen, zoals wordt benadrukt in het 8e cohesieverslag van de EU. Deze regio's worden gekenmerkt door lange perioden van trage of negatieve groei, met een lage productiviteitsgroei en weinig nieuwe banen. Bovendien lopen sommige regio's het risico op een talentontwikkelingsval, dat wil zeggen een gecombineerde uitdaging van een krimpende beroepsbevolking en een dalend aantal mensen met een diploma tertiair onderwijs. IS VAN MENING dat het cohesiebeleid steun moet verlenen aan regionale strategieën om deze vallen te vermijden;
8. VERZOEKT de Commissie en de lidstaten te onderzoeken hoe de specifieke behoeften van de verschillende gebieden kunnen worden gemeten en geëvalueerd, zodat het cohesiebeleid van na 2027 beter aan de noodzaak van harmonieuze ontwikkeling kan beantwoorden;
9. ONDERKENT dat het cohesiebeleid een langetermijnbeleid en geen crisisinstrument is. WIJST op de cruciale en doorslaggevende werking van het cohesiebeleid bij het aanpakken van recente crises en de negatieve sociaal-economische gevolgen daarvan, en bij het verhinderen dat bestaande asymmetrieën nog groter werden. IS VAN OORDEEL dat het regelgevingskader van het cohesiebeleid moet kunnen worden aangepast aan nieuwe ontwikkelingen en onverwachte gebeurtenissen, daarbij het transformationele karakter over de lange termijn en de structurele doelstellingen van het cohesiebeleid indachtig;

10. HERINNERT ERAAN dat wij nu met een aantal nieuwe uitdagingen worden geconfronteerd die van invloed zijn op de economische, sociale en territoriale cohesie en convergentie. Het gaat daarbij onder meer om demografische trends, migratie, klimaatverandering en de negatieve gevolgen daarvan, connectiviteit, de groene en de digitale transitie, energie-isolement, geopolitieke instabiliteit aan de EU-buitengrenzen, met name in het oosten, of de concentratie van activiteiten en bevolking in grote stedelijke gebieden, die op inclusieve en rechtvaardige wijze moeten worden aangepakt, zodat niemand wordt achtergelaten. VERZOEKT de Commissie in het kader van het komende debat over het cohesiebeleid van na 2027 opties te ontwikkelen om regio's betere en gerichtere steun te bieden om deze uitdagingen het hoofd te bieden, met name gelet op de groene en de digitale transitie en de verschillende niveaus van sociaal-economische ontwikkeling;
11. ONDERKENT dat het koppelen van groeibevorderende hervormingen aan strategische investeringen een drijvende kracht is voor ontwikkeling en veerkracht, niet alleen voor elke lidstaat, maar ook voor al zijn regio's, en dat er lessen moeten worden getrokken voor de toekomst van het cohesiebeleid wat betreft de wijze waarop hervormingen kunnen worden ondersteund. VERZOEKT de Commissie in het kader van het komende debat over het cohesiebeleid van na 2027 opties te ontwikkelen voor een flexibeler, doeltreffender en doelgerichter cohesiebeleid met duidelijke prioriteiten, en om de investeringen resultaatgerichter te maken en het cohesiebeleid beter aan het Europees Semester te koppelen;
12. HERINNERT ERAAN dat gedeeld beheer en het partnerschapsbeginsel een integraal onderdeel van het cohesiebeleid zijn, wat zorgt voor een meerlagig bestuursstelsel dat de besluitvorming bij de Commissie, de lidstaten, de regio's en de lokale overheden onderling in evenwicht houdt en de partners nauw bij de zaak betreft, wat een gevoel van verantwoordelijkheid voor programma's en ontwikkelingstrends schept en de betrokkenheid bij het Europese project bevordert;
13. HERINNERT ERAAN dat het belangrijk is te zorgen voor een plaatsgebonden aanpak bij het uitstippelen en programmeren van het cohesiebeleid;

14. ROEPT OP tot een algemeen besef dat over de hele linie van het beleid en de initiatieven van de Unie geen afbreuk mag worden gedaan aan de cohesie. VERZOEKT de Commissie om bij het opstellen van wetgevingsvoorstellen ruimschoots gebruik te maken van territoriale effectbeoordelingen om de territoriale gevolgen voor de betrokken gebieden en regio's in kaart te brengen;
15. BENADRUKT dat moet worden gewaarborgd dat de programmering en uitvoering van het cohesiebeleid gericht zijn op de cohesieprioriteiten van de Europese Unie, maar flexibel zijn ten aanzien van de realiteit van de regio's, gelet op hun specifieke territoriale kenmerken en kwetsbaarheden;
16. BENADRUKT dat bij het beheer van het cohesiebeleid een aantal administratieve lasten de efficiëntie ervan beperken, en MOEDIGT AAN dat alle mogelijke vereenvoudigingsoplossingen worden verkend, waaronder de mogelijke ontwikkeling van het zogeheten "single audit"-beginsel";
17. ONDERSTREEPT het belang, op alle niveaus, van goed bestuur en capaciteitsopbouw bij de convergentie en voor de doeltreffendheid van het cohesiebeleid;
18. HERHAALT dat vereenvoudigingsinspanningen tevens hoge normen voor de preventie en de bestrijding van fraude en corruptie moeten garanderen, en WIJST op het belang van bescherming van de financiële belangen van de Unie, gezien de verordening betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting;
19. BENADRUKT de complementariteit en de synergieën tussen het cohesiebeleid en andere relevante Europese beleidsmaatregelen en initiatieven die al in de ontwerpfase moeten worden versterkt om een en ander coherenter en doeltreffender te maken en de administratieve lasten voor de lidstaten, regio's en begunstigden terug te schroeven, en VERZOEKT de Commissie een meer strategische aanpak te overwegen om deze samenhang te waarborgen;
20. NEEMT ER NOTA VAN dat de herstel- en veerkrachtfaciliteit is ingevoerd als tijdelijk instrument om de gevolgen van de COVID-19-pandemie te beperken. ERKENT dat het belangrijk is rekening te houden met de resultaten van de audit en evaluatie van de faciliteit om tijdig lering te trekken uit de prestaties ervan;

21. WIJST op het belang voor de lidstaten en hun regio's van grensoverschrijdende, transnationale en interregionale samenwerking alsmede samenwerking tussen ultraperifere gebieden voor de lidstaten en hun regio's en op de kansen die hun daardoor worden geboden, en BENADRUKT dat onderlinge samenwerking bevorderlijk is voor de ontwikkeling en de EU-integratie van de regio's; VERZOEKT de Commissie de praktische coördinatie van Interreg en het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking te faciliteren;
22. VERZOEKT de Commissie de nauwe samenwerking en gedachtewisseling met de lidstaten over de voornaamste elementen van het debat over het cohesiebeleid van na 2027 voor te zetten.
-